

Ivica Cvetanović, predsednik Konfederacije slobodnih sindikata, govori za „Privredni pregled“

Ne dozvoljavamo da se štedi na sirotinji

„Lane je standard u globalu pao za 30 odsto, ali smo uspjeli za zaštitimo najniže plaćene kategorije radnika da ne dođu pod udar Zakona o ograničavanju maksimalnih zarada u javnom sektoru“, kaže naš sagovornik

Dobrila Soleša

Beograd

U 2012. godini, koja je bila izborna, dobili smo novu Vladu, a tokom predizborne kampanje u senu su pali mnogi ključni ekonomski, privredni i socijalni problemi u zemlji, generalna je ocena Ivica Cvetanovića, predsednika Konfederacije slobodnih sindikata, u razgovoru za „Privredni pregled“.

Koja su kretanja, po vašem mišljenju, najviše uticala na pad standarda građana i zaposlenih?

Najznačajniji je opšti pad standarda, a glavni krivac za to je izrazito velika inflacija koja se projektuje na 13 odsto, što je najviša stopa u okruženju i u Evropi. Ne zaboravimo da je bila projektovana na osam odsto, što dovoljno govori koliko se dosledno vodila ekonomska politika i koliko je rast cena izmakao kontroli. Iako važi mišljenje da su u javnom sektoru plate ogromne, one su u stalnoj depresiji, jer je ukupan porast bio oko četiri odsto - nekoliko puta manje od inflacije. Da ne zaboravimo da je dodatni udarac bilo po-

većanje PDV-a sa 18 na 20 odsto, što je izazvalo haos i lavinu poskupljenja na tržištu i dovelo u pitanje obezbeđivanje osnovnih sredstava za život, faktički funkcionisanje porodica na egzistencijalnom minimumu. Tragičan bilans je, po mom ubeđenju, drastičan prosečan pad standarda od čak 30 odsto u odnosu na prethodnu godinu.

Zašto je seća zarada morala da se rešava uličnim protestima, a ne dijalogom?

Dolaskom nove Vlade i nepostojanjem socijalnog dijaloga imali smo jednostrano sprovođenje nove zakonske regulative, set ekonomskih zakona i njihovo izglasavanje bez socijalnog partnerstva, posebno Zakona o ograničavanju maksimalnih zarada u javnom sektoru. Iza naših leđa se pokušalo da se onima sa najnižim zaradama od 31.000 do 33.000 dinara ona spusti na 27.000. Bili smo prisiljeni da organizujemo štrajk upozorenja i protest 7. novembra, a 8. novembra je Vlada donela zaključak da se sporne odredbe stave van snage. Nadležni su brzo reagovali jer smo izveli oko 2.000 ljudi na ulice, što je bila reakcija na nameru da se uštedi na radničkoj sirotinji, bez ikakvog obrazloženja. Tražili smo i pojačanje borbe protiv korupcije i sređivanje javnih nabavki, gde se odlična na milijarde dinara poreskih obveznika.

Često ukazuje na porazno nivo socijalnog dijaloga. Zbog čega ste podneli više krivičnih prijava?

FOTO: ARHIV

Neosporno je da naša centrala, koja broji čak oko 220.000 članova, reprezentativna na republičkom nivou, što je potvrđeno rešenjem Ministarstva rada, a odluka je objavljena u Službenom glasniku. Međutim, predsednik Socijalno-ekonomskog saveta Nebojša Atanacković iz Unije poslodavaca to uporno ignoriše, zbog čega smo podneli krivičnu prijavu protiv njega. On vraća lopticu izjavljujući da je odgovornost za tu blamažu na Snežani Lakićević iz ovog resora.

Smatrate li da se u okviru izmena Zakona o radu može bolje regulisati reprezentativnost?

Mislim da se prilikom donošenja izmena Zakona o radu i Zakona o SES-u mogu ispraviti nevidene greške oko reprezentativnosti, jer sada nekoliko ljudi odlučuje konsenzusom o tome da li je neka sindikalna ili poslodavačka organizacija reprezentativna. Došli smo u situaciju da je jedan odbor iznad države.

Kakav je vaš stav prema Zakonu o javnim preduzećima?

Podržavamo departizaciju i depolitizaciju menadžmenta, ali izražavamo bojazan kako će i da li će se dosledno sprovesti taj zakon. Menadžment treba profesionalizovati ne samo u velikim sistemima, već i u oko 800 javnih i komunalnih firmi. Postoje mnogi problemi, na primer, u Železnicama, gde postoje subvencije, a rukovodstvo ne radi kako treba. Vedomo je bitno da je na čelu firme kvalifikovan kadar koji ima rezultate, što sada često nije slučaj, a država treba da kontroliše sve ekonomske parametre. Sada se spekuliše oko sudbine „Galenike“. Po mom ubeđenju, ova firma može da se izvuče uz jak profesionalan menadžment i ulaganja koja mogu da ozdrave firmu, a ne da je prodaju kako se najavljuje za 120 miliona evra. To je, u stvari, visina duga. Inače, zagovornici smo da se u „Galenici“ mora sprovesti i Zakon o besplatnoj podeli akcija, da se one upišu i podele pre privatizacije.

Kako ocenjujete najave izmena dva ključna zakona, o štrajku o radu?

Treba imati u vidu da će u 2013. godini doći do još većeg pada standarda i socijalnih tenzija, a svakako nije nimalo popularno da se donose još restriktivniji zakoni koji će da umanje radnička i sindikalna prava. Svakako se protivimo ograničavanju štrajka, čime se žele ograničiti i kanalisati sindikalne aktivnosti, a takode nikako nije dobro da promene Zakona o radu prođu bez široke rasprave i konsenzusa. Ne može se dalje tolerisa-

ti otpuštanje i produžavanje rada na određeno vreme sa jedne na tri godine, već svi ozbiljno moramo da razmislimo zašto smo dogurali do ogromne nezaposlenosti, koja se meri zvaničnom cifrom od oko 755.000 osoba. Treba se fokusirati na investicije, privredne projekte, a ne samo na stranačke razmirice, afere i politizaciju života. Vlada još uvek nije počela ozbiljno da se bavi svojim građanima, posebno nezaposlenima.

Kakvi su efekti zalaganja za sprovođenje radikalnije reforme PIO sistema i da li ćete nastaviti kampanju u tom smislu?

Evidentno je da srljamo u totalni kolaps, ne samo zbog ogromnog deficita penzionog fonda, koji je preko 50 odsto, već i zbog nepodnošljivog odnosa radnika i penzionera, koji je približno 1:1. Ako se ovi trendovi nastave, svim ključnim faktorima u društvu treba da bude jasno se umesto realnim prihodima, rupe u budžetu moraju popunjavati inostranim kreditima.

Zato je i na raspravi koju smo organizovali rečeno da treba poraditi više na tome da se ovaj odnos dovede do granice podnošljivosti od 4:1. Istovremeno je jasno da produžavanje starosne granice za odlazak u penziju, kako je intencija na 67 godina, vodi u blokiranje mogućnosti većeg zapošljavanja mladih. Ovo je strašan apsurd, o kojem moramo da razmislimo i planiramo da dovedemo inostrane stručnjake, koji bi pomogli da reše ovu strašnu poziciju.